

Bijlage 1

Notitie Volwasseneneducatie: Besteding WEB middelen 2016

Inleiding

Bij de bespreking van het Uitvoeringsplan Educatie 2016 in het Portefeuillehoudersoverleg Maatschappij op 25 mei 2016 heeft het PHO uitgesproken geïnformeerd te willen worden over de resultaten van de inzet van de WEB-middelen. De centrale vraag is daarbij hoeveel mensen in 2016 met het educatieaanbod in aanraking zijn gekomen. En de vervolgvraag: Is er een toename ten opzichte van de jaren vóór 2015 toen de gemeenten verplicht waren de middelen voor volwasseneneducatie volledig bij de roc's te besteden?

Doel Webmiddelen

Web middelen zijn geormerkte middelen en moeten worden besteed aan opleidingen Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Deelnemers mogen niet inburgeringsplichtig zijn.

In 2015 is het Regionaal Educatieprogramma vastgesteld (formeel in de gemeenteraad van Leiden maar wel na instemming van het Portefeuillehoudersoverleg). De hoofdpunten van het programma zijn dat educatie is gericht op bevordering van participatie en dat uitkeringsgerechtigden en jongeren die laaggeletterd zijn prioritair doelgroepen zijn. Deelname aan taalonderwijs vergroot de kansen op participatie en betaald werk.

Overgangsjaren / Bereik vergroten

De afbouw van de verplichte winkelnering bij de roc's verloopt stapsgewijs met 25 procent per jaar:

2015	75 % verplicht bij roc
2016	50 % verplicht bij roc
2017	25 % verplicht bij roc
2018	0 % verplicht bij roc

Bij een budget voor heel Holland Rijnland van € 1,4 miljoen kwam in 2016 met 50% van het totaalbudget een substantieel bedrag beschikbaar om op een andere manier te besteden. De inzet is om, met inachtneming van wat is vastgelegd in het Regionaal Educatieprogramma, meer mensen te bereiken dan onder de verplichte winkelnering mogelijk was. Uitgaande van de cursussen) die de roc's aanbieden (intensief en minimaal 26 weken) en de prijs die de roc's rekenen is er in Holland Rijnland een budget voor maximaal 1000 tot 1100 deelnemers.

Hieronder per gemeente en per roc een overzicht van de besteding bij de roc's in de afgelopen jaren.

<i>gemeenten</i>	ROC Leiden 2014	ID College 2014	ROC Leiden 2015*	ID College 2015*	ROC Leiden 2016**	ID College 2016**
Alphen a/d Rijn	10	260	17	255	6	134
Hillegom	12	27	8	32	4	21
Kaag en Braassem	4	9		16		6
Katwijk	12	92	13	87	15	60
Leiden	279	3	354	16	185	2

Leiderdorp	37		37	2	15	
Lisse	4	22	3	18		6
Nieuwkoop		37		25		8
Noordwijk	15	29	34	35	15	17
Noordwijkerhout	2	22	4	24	7	11
Oegstgeest	22		29	2	20	
Teylingen	21	30	15	18	4	9
Voorschoten	30		8			
Zoeterwoude	10		1			2
Totaal per ROC	458	531	523	530	256	276

Bij 100% van het budget waren er in 2014 989 deelnemers, in 2015, het eerste afbouwjaar (-/- 25%) met een lager budget, 1073 deelnemers (verschil is verklaarbaar omdat de intensiteit en de looptijd van de cursussen verschilt).

Ambitie: meer mensen bereiken

In het uitvoeringsplan wordt het aantal laaggeletterden in Holland Rijnland geschat op 50.000. Als we op de oude voet verdergaan (al dan niet met de roc's als aanbieders) is er maar budget voor twee procent van de doelgroep (hier zijn de inburgeraars meegeteld. Zij gelden wel als laaggeletterd maar horen niet tot de doelgroep van de Web).

Met een alternatieve besteding willen we meer mensen bereiken. Dat kan door niet alleen cursussen aan te bieden maar ook allerlei andere activiteiten waaraan veel meer mensen kunnen meedoen. In dat aanbod wordt vooral voorzien door 'Taalhuizen'. In de regio zijn vier taalhuizen: Rijn en Venen, Katwijk, Bollenstreek en BplusC. Hun aanbod heeft een meer informeel karakter en er wordt gebruik gemaakt van vrijwilligers.

In het uitvoeringsplan werd voor 2016 een bereik geraamd van 3850 mensen waarvan 2500 via de Taalhuizen. Ook met eigen projecten van de gemeenten moest het bereik worden vergroot.

Taalhuizen

Een goed functionerend taalhuis draagt bij aan de doelstellingen van de WEB en het regionaal educatieprogramma. Taalhuizen bieden een heel scala van laagdrempelige, informele activiteiten. Web-subsidie wordt verstrekt voor opleidingen (in de ruimste zin van het woord) maar van Taalhuizen wordt veel meer gevraagd: werving van deelnemers, een aanmeldpunt inrichten, doorverwijzing van laaggeletterden, voorlichting geven, een website, onderhouden, het taalnetwerk inzichtelijk maken, kortom een 'spin in het web functie'. Om dit te kunnen financieren wordt onder meer een beroep gedaan op de web. Daarmee is de web-bijdrage ook een bijdrage aan het functioneren van het Taalhuis als 'instituut'

Projecten

Een andere manier om meer laaggeletterden te bereiken en met name de prioritaire doelgroepen te activeren was via door de gemeenten zelf geïnitieerde projecten. Het bekendste voorbeeld is het Project JA-plus voor de Leidse regio, waarin re-integratie is gekoppeld aan taalonderwijs. In dit project stromen alleen uitkeringsgerechtigden in. In Alphen heeft in de tweede helft van 2016 een vergelijkbaar project gelopen. In Katwijk loopt een project in een mengvorm waarbij de gemeente

de regie heeft en de instroom bepaalt en de uitvoering is belegd bij roc ID-college, het Taalhuis Katwijk en Dubbeltaal (een particuliere aanbieder).

Resultaten Enquête

Om snel inzicht te krijgen in de resultaten van 2016 is de aanbieders gevraagd een korte enquête in te vullen en gegevens te verstrekken over:

- aantallen deelnemers aan opleidingen en activiteiten,
- aantal mensen dat een traject heeft afgerond en aantal uitvallers
- aantal vrijwilligers
- aantal deelnemers dat tot de prioritaire doelgroepen: werkzoekenden en jongeren met een taalachterstand
- aantal verwijzingen door de afdelingen Werk en Inkomen van gemeenten
- aantal deelnemers die nog moeten inburgeren
- inzicht in de mate van bevordering van participatie door inzet van educatie

Resultaten

De beantwoording van de vragen loopt afhankelijk van het soort aanbod en de werkwijze van de aanbieder sterk uiteen maar is wel informatief. Roc's hebben een uitgebreide onderwijsadministratie en geven exacte aantallen en duidelijke antwoorden. Voor de taalhuizen is dat heel anders. Laagdrempeligheid en een informele aanpak brengen met zich mee dat de beantwoording meer beschrijvend is en exacte aantallen ontbreken. Op basis van de verstrekte gegevens hebben we een schatting van het aantal deelnemers gemaakt.

1. Roc Leiden en Roc ID-college

De roc's hebben gedaan wat ze altijd hebben gedaan, maar nu met de helft van het budget. Diverse cursussen NT1 en NT2 op verschillende niveaus, meerdere dagdelen per week. 90% rondt de cursus af. Of de instromers uitkeringsgerechtigd zijn wordt niet geregistreerd; onder de deelnemers zijn geen inburgeraars; er wordt niet met vrijwilligers gewerkt.

Aantal deelnemers roc's	532
-------------------------	-----

2. Taalhuizen

De taalhuizen zijn gestart in 2015 op initiatief van en met ondersteuning van de Stichting Lezen en Schrijven in het kader van het programma 'Taal voor het Leven. De vier taalhuizen in de regio hebben zich elk op hun eigen wijze ontwikkeld. Uit de response op de enquête komt een beeld naar voren van grote activiteit. Niet alles is echter in cijfers te vangen.

In de taalhuizen worden veel korte (3 dagdelen) cursussen digitale vaardigheden gegeven. Incidenteel ook wel langere cursussen Nederlands. Het 'taalonderwijs' bestaat grotendeels uit de koppeling van een deelnemer aan een taalcoach, het bezoeken van het taalcafé of deelname aan een leeskring of schrijftafel. Deelname is altijd vrijblijvend maar de meeste deelnemers zijn heel trouw. Inburgeraars behoren tot de vaste bezoekers. Taalhuis Bollenstreek noemt zelfs een percentage van

70 procent. De beantwoording van de vragen door de taalhuizen is nogal divers. In de tabel hieronder een overzicht.

	BplusC	Rijn en Venen	Bollenstreek	Katwijk
Aantal deelnemers	122 (47 Ned, 75 digt. vrd)	139*	110 nieuwe taalkoppels 15 leeskring 20 taalklas	40 taalcafé, 30 leeskring 20 schrijftafel
Training vrijwilligers	15	88	?	?
Aantal actieve vrijwilligers	16 (inclusief 10 van Radius)	95	127	94
Aantal uitkeringsgerechtigden Aantal doorverwijzingen gemeente	Niet bekend	84 31	Bijna iedereen	Bijna iedereen 6 ivm taaleis 17 voor digitale curss.
Aantal inburgeraars	10	30	70 procent	60 procent
Bezoekers spreekuur	105	255	?	?
Taalcafé**	15 à 20 p.wk.	525	1160	5321***

*Rijn en Venen vermeldt ook 668 'stimuleringsabonnementen', alleen voor taaltraject afnemers

**Bezoekers van de taalcafé's worden bij elkaar opgeteld. Het gaat niet om unieke personen.

***Katwijk meldt hier het totaal bezoekers van alle activiteiten. Dit zijn dus geen unieke personen.

Op basis van de cijfers waarin veel overlap zit is aannemelijk dat tussen de vijf-en zeshonderd personen regelmatig in de taalhuizen komen. Onder hen zijn veel mensen die nog moeten inburgeren. Dat is een goede zaak maar ze horen helaas niet tot de doelgroep van de Web. Er is een groot aantal vrijwilligers. Uitkeringsgerechtigden worden als doelgroep wel bereikt. Bijna alle bezoekers van het taalhuis maken gebruik van meerdere voorzieningen om aan taalverbetering te werken

3. Projecten

	JA-plus	Katwijk*	Alphen
Aantal deelnemers	160	9 (Dubbeltaal)	80

*De aantallen deelnemers via ID-college en het Taalhuis zijn al eerder verwerkt

Voor deze projecten geldt dat het altijd om uitkeringsgerechtigden gaat en dat niet met vrijwilligers is gewerkt. Onder hen zijn geen inburgeraars.

De Krulder

Het ouderbetrokkenheid project van de basisschool De Krulder neemt een aparte plaats in. Gemiddeld 20 ouders van kinderen op de basisschool krijgen één keer per week taalonderwijs op de

school van hun kinderen. Er was één professionele docent (1 uur per week) en daarnaast zeven vrijwilligers. De groep bestaat voornamelijk uit moeders zonder betaald werk.

Participatie

Alle aanbieders zien in de praktijk dat hun aanbod participatie bevordert. Het gezamenlijk volgen van lessen, oefenen met taal en rekenen en de computer is goed voor de participatie en de integratie. Daar twijfelt niemand aan.

Conclusie

Aantallen deelnemers 2016

roc	taalhuizen	projecten	de Krulder	totaal
532	600 (schatting)	249	20	1401

De doelstelling om in het overgangsjaar 2016 met de web-middelen het bereik te vergroten tot 3850 mensen is te ambitieus gebleken. De Taalhuizen zijn actief en organiseren veel maar zijn er niet op toegerust om veel meer mensen op te vangen dan de 600 personen per jaar die er nu naar schatting komen. Als de taalhuizen willen groeien zal er geld bij moeten. Dat kan niet uit de web-middelen omdat de uitgaven volgens strenge regels aan het Rijk verantwoord moeten worden.. Kosten moeten altijd kunnen worden teruggeleid naar personen die een opleiding volgen en niet inburgeringsplichtig zijn. Dit zijn eisen waaraan de taalhuizen met hun informele aanpak niet altijd kunnen voldoen.

Het onlangs afgesloten Taalakkoord biedt wel een aantal mogelijkheden om de taalhuizen op een andere wijze te financieren. In de eerste plaats is het de basis voor een subsidie –aanvraag bij het Rijk, die Holland Rijnland gaat indienen, maar ook hebben de deelnemende gemeenten hiermee commitment gegeven om bestrijding van laaggeletterdheid te blijven ondersteunen.

De subsidie biedt overigens geen structurele oplossing Het is maar een beperkt bedrag: €150.000,00 voor vijf taalhuizen voor 2017 en 2018.

2017

Voor de jaren 2017 en daarna zijn na een Europese openbare aanbestedingsprocedure drie aanbieders gecontracteerd.

- NL Educatie : kerngebied Leidse Regio
- IVIO: Katwijk en Bollenstreek
- Sagenn: Alphen, Nieuwkoop

Voor deze drie is ongeveer 40% van het budget gereserveerd; 25% gaat nog naar de roc's. Het project JA-plus en het project in Katwijk worden voortgezet. Hoe het budget precies verdeeld wordt over de projecten en de taalhuizen en wat de bijdrage wordt aan de taalhuizen ligt nog niet vast. De toekenning en de hoogte van de bijdrage voor 2017 voor taalhuizen en projecten is mede afhankelijk van de financiële verantwoording over 2016.

